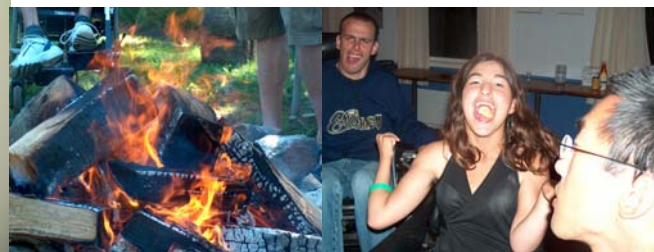

Brugernetværket

1. april 2004 – 31.maj 2005

Solbakken

Et projekt under UFCHandicap ”Handicappede og sociale netværk”

Indhold

- 1. Faktuelle oplysninger**
 - 1.1 Dag- og døgntilbudet Solbakken
 - 1.2 Projektets formål
 - 1.3 Aktivitetsudvalgets medlemmer
 - 1.4 Aktivitetsudvalgets opgave
 - 1.5 Aktivitetsudvalgets aktiviteter/arrangementer
- 2. Projektforløbet**
- 3. Metode**
- 4. Brugerindflydelse**
 - 4.1 Erhvervede kompetencer
- 5. Projektets dilemmaer**
 - 5.1 Beskrivelse af dilemmaer
 - 5.2 Kommentarer til dilemmaer
- 6. Rollerne og deres betydning**
 - 6.1 Rollen som brugernes projektleder
 - 6.2 Rollen som hjælper/konsulent
 - 6.3 Rollen som tovholder
 - 6.4 Rollen som kontaktperson
- 7. Samarbejdet i aktivitetsudvalget**
- 8. Projektets betydning for netværksdannelse**
 - 8.1 Brugere generelt
 - 8.2 Brugere i aktivitetsudvalget
 - 8.3 Kontakt til andre unge udenfor Solbakken
- 9. Forankring af projektet**
 - 9.1 Tiltag i forbindelse med forankring

Forskellige billeder på det gode liv

”I virkeligheden handler det om, at beboerne på den ene side selv er ved at skabe sig et liv, en tilværelse, og på den anden side synes det uundgåeligt, at der i et institutionslignende tilbud er nogle faste rammer. Det er vigtigt i den sammenhæng at fastholde, at det drejer sig om unge mennesker og **deres** liv, og at det derfor er dem selv, der må sætte nogle rammer for deres liv. Afhængig af, hvordan man definerer den pædagogiske opgave i den sammenhæng, kan det godt gå hen og give nogle sammenstød.. Det hænger måske sammen med, at der kan være forskelle på de billeder, beboerne og medarbejderne har på det gode liv, og et liv, der skal hænge sammen”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

1. Faktuelle oplysninger

1.1 Dag- og døgntilbudet Solbakken

Solbakkens Dag- og døgntilbud består af 1 dagtilbud og 3 botilbud.

Dagtilbudet KopI-Tryk er et amtsligt anvist tilbud til 9 brugere, der indgår i et beskyttet arbejdsfællesskab omkring en række opgaver indenfor kopiering, lay-out, tryk, distribuering m.v. Brugere er mellem 20 og 55 år. Et flertal af brugerne er over 40 år.

De 2 botilbud i hhv. Holme og Århus midtby er amtsligt anviste selvstændige 2 værelsesboliger til i alt 16 brugere. Brugere er mellem 20 og 35 år.

Det sidste botilbud er en boform til 6 (i dag 9) brugere iht. Servicelovens §§ 51 og 92 . Der er således brugere, der er både under og over 18 år.

Alle tilbudene har forskellige adresser.

1.2 Projektets formål

Solbakkens har i sin projektformulering sat fokus på

1. Etablering af et brugernetværk mellem brugere fordelt på Solbakkens 4 forskellige tilbud.
2. Evt. etablering af et udvidet netværk med kontakt til andre unge udenfor Solbakken

Projektets indfaldsvinkel er, at graden af brugerindflydelse har væsentlig betydning for etablering og fastholdelse af sociale netværk.

Projektet ønsker derfor at give brugerne "ejerskab" af og ansvar for de mål, det indhold og den proces, der er forbundet med at etablere og fastholde sociale netværk.

Projektet ønsker at understøtte brugerperspektivet ved at overdrage ledelse af projektet til ressourcestærke brugere, "sætte energierne fri" og minimere den pædagogisk vurdering og kontrol.

1.3 Aktivitetsudvalget

Ved projektperiodens afslutning bestod aktivitetsudvalget af flg. brugere:

Ulla Søberg Jakobsen, Bent Rasmussen, Anna L. Hvam, Nicolai Boese, Kim Lund, Jakob Simonsen, Jess Lisberg, Mojgan Zadeh, Claus J. Lorenzen, Bente E. Jensen

Ulla Søberg Jakobsen er projektleder og udvalgets formand
Jakob Simonsen er kasserer.

Anders Gade Jensen, stud. hist., har været tilknyttet som udefra kommende konsulent og hjælper.
Lone Barsøe, forstander (senere på orlov), har været tilknyttet som projektets tovholder

1.4 Aktivitetsudvalgets opgaver

Aktivitetsudvalget opgaver har været

- At planlægge og afvikle aktiviteter, der kunne styrke brugernetværket på kort og længere sigt
- At varetage brugernes interesser overfor medarbejdere og Amtet

1.5 Aktivitetsudvalgets aktiviteter/arrangementer

Aktivitetsudvalget har i projektperioden planlagt og afviklet flg. aktiviteter:

- Etablering og organisering af brugernetværk
- Deltagelse i pædagogisk temadag (indlæg ved Ulla Jakobsen)
- Underskriftsindsamling (mod Solbakkens sammenlægning med Stefanshjemmet)
- Ansættelse af hjælper/konsulent
- Forårsfest d. 15. maj 2004
- Weekendophold 13-15. august 2004 på Hou Søsportcenter
- Efterårsfest d. 6. november 2004
- Håndboldkamp d. 21. november 2004
- Tur til Tyskland d. 28. november 2004
- Nytårsfest d. 8. januar 2005
- Foredrag om at rejse d. 5. februar 2005
- Forårsfest d. 2. april 2005
- Aktivitetsdag med bowling, shopping, spisning m.v. d. 7. maj 2005

Desuden har medarbejdere og brugere deltaget i div. kurser arrangeret af UFCHandicap.

Der er planlagt weekendophold på Hov Søsportcenter d. 30. sept. – 2. oktober 2005.

2. Projektforløbet

Projektforløbet har fulgt nedenstående tidsplan, dog med mindre ændringer og en tidsforskydning allerede fra starten på 1-3 måneder.

En meddelelse fra Amtet om at Solbakken - efter at være overflyttet fra Børn og unge området til området for Voksne handicappede – helt eller delvis skulle lægges ind under Stefanshjemmet afstedkom i februar 2004 en meget heftig debat og aktivitet i det nyoprettede aktivitetsudvalg. Udvalget forestod en underskriftsindsamling og skrev protestskrivelser til bestyrelse og amt.

Tidsplan:

Januar 2004

- Udarbejdelse af folder om Brugernetværk
- Møder med div. botilbud og KopITryk v/Ulla Søberg Jakobsen
- Nedsættelse af aktivitetsudvalg
- Orientering i MED-udvalget

Februar

- 1. møde i aktivitetsudvalget
- Introduktionsfest
- Pædagogisk dag omkring sociale netværk
- Evalueringsmøde mellem Ulla Søberg Jakobsen og Lone Barsøe

Marts

- Ansættelse af hjælper/konsulent udefra

April

- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter
- Evalueringsmøde mellem Ulla Søberg Jakobsen og Lone Barsøe

Maj

- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter

Juni

- Weekendopholdet på Søsport Centret
- Fremtidsværksted om det videre arbejde.
- Evalueringsmøde mellem Ulla Jakobsen og Lone Barsøe

August

- Efterårsprogram med udgangspunkt i fremtidsværksted

September

- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter

Oktober

- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter

November

- Interviews
- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter

December

- Interviews
- Tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter

Januar 2005

- Evalueringsrapport v/Lone Barsøe (+Ulla Jakobsen)
- Forankring

3. Metode

Rapporten tager udgangspunkt i en række interviews med projektets aktører.

Alle aktivitetsudvalgets medlemmer er i løbet af projektperioden blevet opfordret til at lade sig interviewe. 8 ud af aktivitetsudvalgets 10 medlemmer er interviewet. Endvidere er der udarbejdet interviews med de 2 kontaktmedarbejdere, 1 afdelingsleder og projektets konsulent/hjælper.

Jeg har med denne fremgangsmåde ønsket dels at understrege brugerperspektivet dels at give aktørerne ejerskab til projektet gennem synliggørelse af egne refleksioner.

Rapporten er imidlertid som helhed udtryk for den disponering og prioritering, som jeg har foretaget ud fra observationer, diskussioner, interviews m.v. med henblik på at vurdere, hvorvidt projektet har levet op til sit formål.

Der er ingen samlet konklusion på projektet, men en række del-konklusioner som er markeret med **fed** under mine kommentarer.

4. Brugerindflydelse

Projektets overordnede mål har været etablering af et brugernetværk mellem Solbakkens 4 tilbud. Tilgangen til opnåelse af dette mål har været maksimal brugerindflydelse.

Følgende citater belyser aktørernes oplevelse af brugerindflydelsen i forbindelse med projektet:

”Jeg synes det lød rigtig spændende at være med til at arrangere og tage initiativ. Man har indflydelse på mange ting. Der er også det med, at man er en slags ”forbillede” og gør noget for de andre beboere”.
Jess Lisberg, beboer

”Det fungerer godt. Det bedste er, at folk faktisk har ideer til aktiviteter, og at det ikke er de samme, der kommer med ideerne”.
Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

”Jeg er jo en pige, som ikke vil lade pædagoger tager over, hvis der noget jeg virkelig brænder for, og det gør jeg. Jeg brænder for det her brugernetværk, og jeg vil da forsøge at gøre mit for at pædagogerne ikke tager helt over, så det hele bliver ødelagt. Jeg vil kæmpe for vores indflydelse...og ansvar, men det bliver svært”.
Mojgan Zadeh, beboer

Det gode samarbejde har hjulpet mig til en god indflydelse.
Kim Lund, beboer

”Det er os, der arrangerer, det er os, der står for at planlægge nogen ting”.
Jakob Simonsen, beboer

”Jeg har været nervøs nogle gange, fordi jeg synes at det har været svært at stå med ansvaret for Solbakkens lokaler og ting til arrangementerne. Og jeg har været ængstelig for om noget skulle forsvinde eller blive ødelagt eller sådan noget”.
Bente E. Jensen, bruger i KopI-Tryk

”Beboerne har noget sammen, som vi **ikke** er og skal være med i. Og det er fint. Beboerne vokser, når vi har husmøde og de har deres punkt på dagsorden om netværk. De har en viden, som vi ikke har, og de bestemmer, hvad vi skal vide og hvad vi ikke skal vide. Det er en af de succeser, der er fulgt med”.
Henrik Udsen, afdeingsleder

”Jeg oplever, at det virkelig er vigtigt for beboerne at være med til møderne, og de føler, at de har et reelt ansvar. Man kan se, at de vokser af det, når de selv skal stå for det og ikke bare kan sætte personalet til det. De er rigtig glade for det, møder op til møderne og kommer hjem og fortæller om planerne for fremtidige aktiviteter”.
Louise Hansen, pædagog

”Der er kommet mere skred i det. Det er dejligt at opleve, at de unge er engageret i noget, og at de er vedholdende i det. Der har været en lang periode, hvor det ikke har været aktuelt i Boenheden. De unge har ikke haft modet og overskuddet til selv at være vedholdende. Det ser jeg, at de nu er”.
Inger-Lise Sørensen, pædagog

Kommentarer

Stort set alle aktivitetsudvalgets medlemmer giver udtryk for, at de oplever, at der i projektforløbet har været tale om reel brugerindflydelse og at det netop har gjort projektet spændende og givende. Medarbejdernes udsagn understøtter klart dette.

Det er ligeledes min oplevelse, at brugernes indflydelse på og "ejerskab" til projektet helt tydeligt har haft en meget central betydning for deres initiativ og ansvar for de mål, det indhold og den proces, der har været forbundet med at planlægge netværksdannende aktiviteter

En udvidet og reel brugerindflydelse betyder imidlertid ikke nødvendigvis, at processen har været optimal og at resultaterne fuldt ud hensigtsmæssige.

Anders Gade Jensen har udtrykt det sådan:

"Det har fungeret efter hensigten på den måde, at det har været brugerne selv, der har styret processen på godt og ondt". Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Brugerindflydelse tjener således i lige så høj grad det formål at give den enkelte og gruppen et grundlag for at kunne leve et meningsfuldt liv gennem det at være subjekt for eget liv i erfaringsdannende processer.

4.1 Erhvervede kompetencer

Følgende citater belyser hvilke kompetence udvalgets medlemmer mener at have fået gennem øget brugerindflydelse i aktivitetsudvalget:

"Jeg er blevet bedre til at have overblik, når man fx skal arrangere ture for så mange mennesker. Den første gang var man lidt nervøs: "Uha går det nu, og hvad skal vi nu have styr på?". Men det var ikke nær så slemt fx her til den sidste fest". Jakob Simonsen, beboer

"Jeg har lært meget om mine egne grænser. Jeg har i perioder kørt mig selv meget hårdt med arbejde på Solbakkens kontor om dagen og alt det omkring projektet om aftenen. Jeg har lært, hvor vigtigt det er at passe både på sig selv og andre. Spørge til andre om, hvad der foregår, hvis man kan se andre have det skidt. Jeg har været med til at løse forskellige konflikter og bede folk om selv at tage ansvar for deres egne beslutninger og ikke skubbe tingene ind under gulvtæppet". Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

"Jeg er blevet bedre til at tale med andre". Bent Rasmussen, beboer

"(Jeg er blevet bedre til) at være mere åben synes jeg selv. Anna Hvam, beboer

(Jeg har lært) at tage initiativ, planlægning og at have det sjovt sammen med andre Jess Lisberg, beboer

Kommentarer

De ovenstående udtalelser fra interviewene med udvalgets medlemmer dokumenterer meget tydeligt, at **processen omkring etablering af netværksdannende aktiviteter har givet eller forstærket medlemmernes kompetencer.**

Det centrale i den sammenhæng er, at der netop er tale om udvikling af kompetencer, der alle indgår som væsentlige redskaber i forhold til etablering og fastholdelse af netværk.

Det gælder således både det at have et bedre overblik, at kende sine egne grænser, at spørge til andre, blive bedre til at tale med andre, blive mere åben og initiativrig og opleve glæde ved at have det sjovt med andre.

5. Projektets dilemmaer

Brugerindflydelsen omfang og karakter har været påvirket af nogle centrale problemstillinger i tilbud med både brugere og medarbejdere.

Problemstillingerne har været til drøftelse undervejs i forløbet både blandt brugere og medarbejdere på Solbakken og kan samlet beskrives som nedenstående overordnede dilemmaer.

5.1 Beskrivelse af dilemmaer

Dilemmaer:

- A. Brugerstyring overfor medarbejderstyring – herunder selvbestemmelse overfor omsorgssvigt
- B. Institutionsrammen med budgetter, vagtplaner, arbejdstidsregler m.v. overfor muligheden for et fleksibelt hverdagsliv som ung.
- C. Faglige grundprincipper overfor brugernes behov for personlig og praktisk hjælp i forbindelse med planlægning og afvikling af netværksaktiviteter

Dilemmaerne hænger mere eller mindre indbyrdes sammen, hvilket fremgår af nedenstående citater.

A. Brugerstyring overfor medarbejderstyring – herunder selvbestemmelse overfor omsorgssvigt

Dilemma A beskrevet udfra flg. citater:

Pædagogerne har ”ansvaret” og ”magten”

Samarbejdet har både været godt og skidt. Pædagogerne har egentlig gerne villet hjælpe, men de har ikke vidst, hvad det var de skulle hjælpe os med. De har været usikre på, hvad deres rolle var. Nogle har taget det som en udfordring. Andre har været lettere irriteret over det.....

Jeg tror, vi må erkende, at så længe vi skal have hjælp af pædagogerne, så kan vi ikke styre brugernetværksaktiviteterne. Det kan ikke fungere her i et institutionsregi på Solbakken. Pædagogerne har i gåseøjne både ”ansvaret” og ”magten” og det gør, at vi er nødt til at indordne os.

Mojgan Zadeh, beboer i Boenheden

Fester og druk

”Man kan ikke på nogen måde forlange, at beboerne ikke må drikke. Det er ikke så længe siden, jeg selv var ung. Og jeg kan godt huske det der med at være til fest og være fuld og have det hylende morsomt. Samtidig har vi i personalegruppen haft en diskussion om, at der fx er nogen der får meget hjertemedicin, og at det kunne gøre, at det slet ikke var forsvarligt at drikke, og måske er der derfor enkelte, der burde have en hjælper med til at styre det. Men det er både min og det øvrige personales opfattelse, at beboerne generelt helst er fri for personalet, og at de ønsker at komme på afstand af de autoritære rammer, som de er i til daglig”.

Louise Hansen, pædagog

Erfaring eller fiasko

”Jeg mener, at der fortsat skal være en tovholderfunktion, som kan støtte op om de unges forslag. Der skal ikke blive for mange fiaskoer. Vi har tidligere haft erfaring med, at de unges initiativer let løber ud i sandet, og at de derfor får nogle nederlag på det. Men de kan jo godt, og så kan man altid trække sig, når det kører. Omvendt må de unge en gang imellem opleve, at hvis de ”misser” en opgave, så bliver arrangementet ikke til noget. Det er en balancegang”.

Inger-Lise Sørensen, pædagog

Frustration kræver overskud

”Det kan være frustrerende for medarbejdergruppen ikke at have styringen og magten og i stedet skulle indgå i aktiviteter, som måske ligger fjernt fra en selv. Og hvis man skal kunne gøre det på en god måde kræver det, at man har overskud og ressourcer til det, og at man i medarbejdergruppen også har forstået, hvorfor man gør det... og i den sammenhæng sætter fokus på brugerstyring og dens yderste konsekvens heraf...og dermed kender sin egen rolle. Vi skal acceptere, at vi starter ved kaos og tager noget erfaring med os, som gør at vi bliver stærkere”.

Henrik Udsen, afdelingsleder

B Institutionsrammen med budgetter, vagtplaner, arbejdstidsregler m.v. overfor muligheden for et fleksibelt hverdagsliv som ung.

Dilemma B beskrevet ud fra flg. citater:

Vagtplaner...og jeg skal komme efter dig

”Det er en svær opgave at løse (med brugernetværket), når det foregår i en institutionsramme, og der er personale involveret med deres synspunkter, pædagogiske ansvar, vagtplaner og jeg skal komme efter dig. Jeg har før været med i noget lignende, der hed ”Get af life” på Venture, og det gik meget nemmere, fordi der var mere frie rammer og det foregik med vores egne hjælpere. Men selvfølgelig er flere af Solbakkens beboere også noget dårligere fungerende end gruppen på Venture.

Mojgan Zadeh, beboer i Boenheden

Faglighed og ”institutionsramme”

”Det handler om min egen faglighed, men i særdeleshed om forholdet mellem min faglighed og det faktum, at det drejer sig om beboere, jeg har med at gøre til daglig. I ethvert andet tilfælde ville jeg godt kunne (fungere udelukkende som praktisk hjælper). Men problemstillingen handler i lige så høj grad om, at min tilstedeværelse som pædagog gør, at beboerne selv fralægger sig initiativ og ansvar.

Henrik Udsen, afdelingsleder

Fleksibilitet og prioritering

”Vores arbejdstider kommer ind og har indflydelse på deres aktiviteter. Men et langt stykke hen ad vejen er det et spørgsmål om planlægning. Vi har mulighed for at rokere lidt rundt....

Vi vil gerne være fleksible, men bliver også nødt til nogen gange at sige, at det kan vi ikke finde ressourcer til, hvis det fx handler om, at vi skal have ekstra medarbejdere ind, som det fx var tilfældet med turen til Tyskland. Vi kan være nødt til at prioritere.

Inger-Lise Sørensen, pædagog

Fastlagt idé om struktur

”Uden at det skal lyde fordømmende oplever jeg, at man som institutionshjelper har en mere fastlagt idé om en overordnet struktur. Som personlig hjælper er du indstillet på, at det er brugeren der bestemmer den overordnede struktur, og som hjælper må du indordne dig under dét, i den periode vagten varer.....Jeg ser det som en konflikt mellem på den ene side brugernes liv og på den anden side en arbejdsplads for personalet”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Svært men godt

”Henover sommeren var der en noget kompliceret kommunikation omkring vores deltagelse som personale.....Jeg savnede noget fast personale fra Boenheden og Absalonsgades botilbud (de øvrige botilbud). Derudover synes jeg, at projektets hjælpere (ansat til formålet) skulle have være mere indstillet på at tage fat på de fælles opgaver. Under evalueringen gav de også selv udtryk for, at de gerne ville have haft mere struktur, fordi de godt selv kunne se, at det var de samme, der gjorde arbejdet. Men når det er sagt, synes jeg det var en rigtig god weekend og vi var som personale glade for, at vi havde været med. Men vi var trætte. Det gav bare super meget at være sammen med beboerne på den måde. Det var også godt at være sammen med beboer fra andre botilbud. Sådan en oplevelse giver noget energi til andet. Vi fik nogle fælles oplevelser at snakke om, og en mere afslappet måde at være sammen på. Det er rart, når det ikke kun handler om de praktiske og pædagogiske ting her i botilbudet”

Louise Hansen, pædagog

C. Faglige grundprincipper overfor brugernes behov for personlig og praktisk hjælp i forbindelse med planlægning og afvikling af netværksaktiviteter

Dilemma C beskrevet ud fra flg. citater:

Socialt liv uden at blive åndet i nakken

”Vores grundholdning har været og er fortsat, at de unge lever deres sociale liv med venner og kæreste udenfor Solbakken med hjælp fra deres ledsagere, uden at Solbakkens personale ånder dem i nakken. Når det er sagt, vil jeg sige, at det er en vurdering fra gang til gang. Vi har jo fx en beboergruppe her, som både er under og over 18 år, og det gør, at vi ikke ser så firkantet på det. Hvis der er fest her i huset, og en af beboerne ikke kan få en ledsager, så hjælper vi vedkommende, da vi jo alligevel har en personale med til festen. Vi kan også sammen med den unge vurdere, at det i nogle situationer handler om en pædagogisk opgave. Vi må som udgangspunkt erkende, at de unge har for få ledsagertimer til at dække de behov, der er i dag, og også derfor må vi være lidt fleksible.....Nogle beboere er det sådan, at de synes, at vi ikke skal have noget at gøre med deres privatliv. Og det er meget sundt og fint. Men der er også nogle af de meget ressourcetsvage beboer, der bor her i øjeblikket, som jeg tror finder en tryghed i, at vi også er en del af deres fritidsaktiviteter.... Og måske er vi også en del af deres sociale netværk. For disse beboere kan det være vigtigt, at de ikke skal starte helt forfra med at fortælle om de helt fundamentale praktiske ting. Det giver tryghed at den, der hjælper dem ved, hvordan de skal hjælpes. De kan på den måde bruge deres ressourcer til noget andet - til selve arrangementet”. Inger-Lise Sørensen, pædagog

En fælles holdning

”Vi er rigtig mange der godt kunne tænke os at få de oplevelser med beboerne, fordi man kommer ind på livet af hinanden på en anden måde, og får mulighed for at snakke sammen på en anden måde. Det tror jeg virkelig kun vil gavne vores samarbejde med beboerne. Men vi er nødt til at have et fælles udgangspunkt. Ellers sætter man dem, der ikke vil af pædagogiske årsager i et dårligt lys. Vi er nødt til at have en fælles holdning til det”

Louise Hansen, pædagog

Ingen indblanding som succeskriterium

”Men min grundindstilling er, at et væsentligt succeskriterium er, at den pædagogiske indblanding og deltagelse ved planlægning og afvikling af aktiviteter skal begrænses mest muligt..... Vi kan som pædagoger blive bedre til at gå ind i den mere afventende rolle, ligesom beboerne kan blive bedre til at fastholde initiativ og ansvar, selvom der er pædagoger til stede. Det handler også om at være opmærksom på og drøfte dilemmaerne både i medarbejdergruppen og sammen med beboerne. Men allerhelst så jeg nok, at problemet kunne løses via en udvidet ledsagerordning.

Beboerne skal have viden, oplevelser på godt og ondt, som vi faste medarbejdere ikke skal være en del af, hvis de skal kunne mærke ansvar, indflydelse og magt over egen tilværelse”.

Henrik Udsen, afdelingsleder

Berøringsangst eller institutionalisering

”Det er mit umiddelbare indtryk, at man er i en fase, hvor man er ved at gøre op med en tidligere opfattelse af, at man ikke på nogen måde skal blande sig i det personlige liv, og nu er på vej i den modsatte grøft i en institutionaliseret måde at forholde sig på. Umiddelbart opfatter jeg det som to yderpunkter. Der er på den ene side en form for laissez-faire-holdning til beboernes liv og det, der rører sig udenfor den praktiske pædagogiske del. En berøringsangst der står overfor det modsatte, hvor institutionstankegangen tager helt over”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

5.2 Kommentarer til dilemmaer

Dilemmaer som grundvilkår

De ovennævnte dilemmaer vil som flere af de interviewede aktører også give udtryk for sandsynligvis altid være til stede i større eller mindre omfang i tilbud af Solbakkens karakter, hvor der både er brugere og medarbejdere.

Aktivitetsudvalget medlemmer har gennem de erfaringer, de har fået under processen med at etablere netværksdannende aktiviteter erkendt, at disse dilemmaer udgør en del af grundvilkårene i et tilbud som Solbakken.

Mojgan Zadeh har udtrykt det sådan her:

Jeg tror, vi må erkende, at så længe vi skal have hjælp af pædagogerne, så kan vi ikke styre brugernetværksaktiviteterne. Det kan ikke fungere her i et institutionsregi på Solbakken.

Dilemmaets omdrejningspunkt er her afhængigheden af at få hjælp.

Det er dog værd at bemærke, at aktivitetsudvalgets medlemmer samtidig har erfaret, at de gennem brugerindflydelse – hvor kodeordene er initiativ og ansvar – har fået øget deres kompetencer, opnået et større og stærkere sammenhold og har kunnet planlægge og gennemføre nogle aktiviteter.

Dilemmaer som udviklingspotentiale

Et dilemma er netop karakteriseret ved, at der ikke findes nogen egentlige optimale og rigtige løsninger.

Men

Projektets indfaldsvinkel har været

- at brugerindflydelse tjener det formål at give den enkelte og gruppen et grundlag for at kunne leve et meningsfuldt liv gennem det at være subjekt for eget liv i erfaringsdannende processer.

Og

Projektets erfaring er

- at brugerindflydelse er med til at udvikle kompetencer, der indgår som væsentlige redskaber i forhold til etablering og fastholdelse af netværk.

I erkendelse heraf ligger der en udfordring i aktivt at forholde sig til dilemmaerne med udgangspunkt i brugerperspektivet.

Solbakkens projekt omkring sociale netværk har således overordnet sat fokus på de mest centrale spørgsmål i samarbejdet brugere og medarbejdere imellem:

1. **Hvordan kan brugerindflydelsen understøttes samtidig med at brugerne tilbydes den nødvendige omsorg og støtte?**
2. **Hvordan kan man indenfor de givne rammer tilrettelægge budget og arbejde, så der skabes de bedst mulige betingelser for, at brugerne kan leve et mere fleksibelt liv som ung med handicap?**
3. **Hvilke forestillinger og holdninger har medarbejderne hver for sig og sammen omkring fagligheden på konkrete områder fx omkring ledsagelse og støtte til deltagelse i sociale aktiviteter, og hvordan modsvares det af konkrete ønsker og behov fra brugerne?**

En erkendelse af dilemmaernes karakter er både for brugere og medarbejdere en godt grundlag for at kunne opstille udviklingsmål for det pædagogiske (sam)arbejde på Solbakken, hvor dilemmaernes begrænsning på brugerindflydelse og kompetenceudvikling hos brugerne mindskes.

6. Rollerne og deres betydning

6.1 Rollen som brugernes projektleder

Baggrund

Ulla Søberg Jakobsen havde netop i sommeren 2003 afsluttet sin gymnasieuddannelse på HTX og var blevet optaget på Handelshøjskolen fra sommeren 2005. I det mellemliggende år var Ulla blevet tilbudt frivilligt arbejde som kontormedhjælper i Solbakkens administration. Det var derfor naturligt at spørge Ulla, om hun som en af de mest ressourcestærke i brugergruppen var interesseret i at fungere som projektleder.

Rollen beskrevet ud fra flg. citater:

Opgaver som projektleder

”Jeg er bindeled mellem Solbakken og beboerne. Det er mig, man kommer til, hvis der er noget at brokke sig over. Jeg er desuden mødeleder og ofte referent og på den måde har jeg en vis autoritet. Og så er jeg med til at planlægge og arrangere aktiviteterne.....

Jeg kan tænke på 1000 ting samtidig, mens flertallet af de andre kun kan have én, højst to tanker i hovedet af gangen, men jeg har meget respekt for, at folk har brug for ro til at tænke klart.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

At have autoritet og være beboer samtidig

”Det sidste møde var rigtig godt. Folk tog det seriøst, og der var ikke så meget pjank, som der kan være, og alle fik lov til at komme til orde. Ofte føles det sådan, at jeg lige skulle have en på sinkadusen på møderne. De kører lidt på mig som mødeleder og person. Det skyldes måske, at jeg har lidt mere magt, end de har. Jeg er jo den, der kan uddelegere opgaver til dem.

Jeg har en enkelt gang oplevet et møde, hvor alt var ved at gå op i hat og briller. Folk ville bare hjem og se fodbold, og andre tog det ikke seriøst overhovedet. Jeg fik virkelig brug for det overblik, jeg trods alt har. Da jeg kom hjem, var jeg helt smadret og havde bare brug for at gøre noget helt andet. Jeg var på nippet til at lave et bilag til referatet, hvor der stod noget om takt og tone til møder..... Nogen gange har forklaringen måske været, at dagsordenen var lidt for diffus, eller at folk bare har haft brug for at komme ud med deres ting med det samme. Måske er det også fordi, jeg både har autoritet, men trods alt også bare er beboer på Solbakken. Men jeg har ikke haft det svært med min rolle, undtagen de gange hvor det virkelig har brændt på... men det er nok meget normalt”.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Rollefordeling mellem projektleder og konsulent

Ulla tog fra starten teten også hvad angik referater, og jeg tænkte derfor, at sådan var det!... Netop fordi jeg valgte at tage brugerstyringen alvorlig. Men måske skulle jeg have været mere tydelig.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Kommentarer

Rollen som projektleder skal ses i sammenhæng med både den institutionelle ramme rollen udspilles i, dynamikken i aktivitetsudvalget og samarbejdet med konsulent og tovholder.

Ulla Søberg Jakobsen har i forhold til den institutionelle ramme skulle fungere som brobygger mellem medarbejdere og brugere med de dilemmaer, der er beskrevet tidligere i rapporten.

Ulla blev endvidere **udnævnt** og ikke **valgt** af de øvrige brugere som projektleder, hvilket som hun selv beskriver har skabt nogle helt naturlige dilemmaer mellem på den ene side at være leder og på den anden side at være en del af gruppen.

Derudover har Ulla skulle forholde sig til en konsulentrolle og en tovholderfunktion, der ligesom hendes egen rolle løbende skulle defineres og derfor ændrede karakter.

Det er mit indtryk, at Ulla for at kunne overskue denne meget vanskelige rolle valgte at tage det fulde lederskab på sig og først efter en mindre krise i samarbejdet afgav og uddelegerede dele af sit lederskab. Dette skete samtidig med, at både konsulent og tovholderfunktionen blev mere tydelig.

Krisen

I løbet af januar 2005 opstod der en krise i aktivitetsudvalget, som manifesterede sig i Ullas lederrolle. Krisen kulminerede på et møde først i februar.

Rollen beskrevet ud fra flg. citater om krisen:

Når man skal være den stærke

”Vi er nået til et kritisk punkt. Gruppen skal finde ud af, hvem de er, og jeg skal finde ud af, hvem jeg er. Det koster mange kræfter. Det har kostet mange tårer og lange samtaler med dig (tovholder) blandt andet, så det har været hårdt. Jeg ved ikke, om jeg er ovenpå endnu. Jeg er nok på en grænse, hvor det kan gå den ene eller anden vej....Jeg tror, det handler om det at være leder. Jeg har aldrig oplevet før, at man kan få det som jeg har det, være så usikker på sig selv og ikke kunne tage imod ros..... Jeg har for høje forventninger til mig selv. Jeg skal vise, at jeg er den stærke... og at det er mig folk skal komme til, hvis der er problemer, og jeg skal ikke komme til folk, hvis det er **mig**, der har problemer. Jeg skal helst kunne klare det hele. Men det har jeg bare fundet ud af, at det kan jeg ikke. Det gør det hellere ikke nemmere, at jeg igen er studerende, at jeg er dumpet til en eksamen, har haft sår, virus og samtidig skulle fremlægge nogle ting på fællesmødet d. 9. februar, som vi måske ikke var helt enige om i udvalget”.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Uenighed i aktivitetsudvalget

”Der er kommet nye til og det ændrer jo gruppedynamikken. Men gruppens medlemmer har måske også fundet ud af, at der er flere, der er nødt til at tage et ansvar, fordi jeg ikke kan. Vi har måske også erkendt, at vi har brug for hjælp udefra til at komme ud af situationen.....

Vi fandt ud af, at vi var stik uenige om stort set alt. Det var især spørgsmålet, om vi havde brug for hjælp, og hvilken form for hjælp, om det var pædagogisk eller praktisk hjælp eller begge dele. Desuden spørgsmålet om, hvordan man skal samarbejde, om man skal ofre tid og penge på, at tage en bus ud til Holme for at mødes med andre i aktivitetsudvalget for at planlægge den aktivitet, man har påtaget sig.....

Der er folk, der ikke kan lide hinanden..... og det er svært, når folk ikke tager diskussionerne med hinanden, men bruger mig som mellemlid og den der skal glatte ud. Det handler også om, at folk skal lære at respektere hinanden og tage et ansvar, så det ikke er de samme 3-4 personer, der gør det hele. Det har også betydet meget, at Mulle er kommet ind i udvalget. Hun kan måske med sin meget direkte facon irritere nogen og gøre andre usikre, når hun fx stiller krav om, at alle i udvalget skal tage et ansvar. Men Mulle er meget aktiv, og det tog mig 20 min. i en telefon at overbevise hende om, at hun ikke skulle gå ud af udvalget.....

Vi var nogle stykker, der var ude at spise sammen i fredags, og måske har det hjulpet til, at vi ser lidt lysere på tingene, men jeg ved det ikke. Vi var ikke af sted alle sammen.....

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Jeg vil gerne kunne sige, at jeg ser en lys fremtid, hvor vi er kommet stærke ud af det her, men det kommer an på, hvordan det krisemøde, vi har arrangeret med Susanne Olsen fra UFCHandicap ender....
Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Tingene skal ikke tages personligt

"Jeg oplevede egentlig at mødet (d. 6. feb.) gik godt, indtil jeg kom til at åbne munden og sige min mening under det sidste punkt omkring samarbejdet i gruppen. Det skulle jeg nok ikke have gjort. Jeg sagde min mening og gav udtryk for det der med ansvarlighed fra gruppens medlemmer. Og jeg sagde også noget om Ullas lederrolle. Jeg ved godt, at det kan være enormt hårdt at være leder, men jeg synes, at Ulla skal arbejde med ikke at tage tingene for personligt, og så synes jeg, at hun skal blive bedre til at give tingene videre til os andre. Måske føler hun, at hvis hun giver tingene fra sig, så mister hun lederrollen....eller er en dårlig leder. Men det er jo ikke tilfældet..

Mojgan Zadeh, beboer i Boenheden

Uddelegering af opgaver

"Jeg har fundet ud af, at jeg i stedet for at tage de enkelte aktiviteter på mig, måske bare skal være den overordnede..... den der trækker i trådene og træder til hvis der er problemer. Men det kræver, at man laver nogle gode undergrupper til planlægning af de enkelte aktiviteter".

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Kommentarer

Både Ulla Søberg Jakobsen og det samlede aktivitetsudvalg overvandt krisen inden projektperiodens afslutning. Aktivitetsudvalget tog selv nogle initiativer hertil, der blev ydet krisehjælp fra UFCHandicap og jeg gik som tovholder ind og støttede op om nogle praktiske opgaver, fx udarbejdelse af folder vedr. udvalgets store aktivitetsdag d. 7. juni 2005.

Det er min oplevelse, at den aktuelle krise var en helt naturlig konsekvens af et samarbejde mellem mennesker, hvor der er tale om lang tids arbejdspress, gruppedynamiske problemstillinger, afmatning i aktivitetsniveauet, sammenstød med medarbejderne samt dønninger i forhold til Solbakkens fremtid.

Krisen kunne evt. have været undgået, hvis konsulent og tovholder havde trådt i karakter på et tidligere tidspunkt, men det var i så fald gået udover den brugerstyrede proces.

Det er meget tænkeligt, at projektets afslutning, flytning af Boenheden til Odder og Mojgan Zadehs udtrædelse af aktivitetsudvalget efter sommerferien vil udløse en ny krise.

Min samlede vurdering af Ulla opgaveløsning som projektleder er beskrevet i den udtalelse, jeg skrev til hende:

Uddrag fra udtalelse vedr. Ulla Søberg Jakobsen

I rollen som leder har Ulla fungeret med et stort engagement, en meget høj ansvarsfølelse, realitetssans og et godt overblik.

Ulla har rigtig gode evner for en mødeledelse, hvor alle mødedeltageres synspunkter bliver hørt, og hvor der opnås klare konklusioner, der nedfældes og følges op på.

Jeg har lært Ulla at kende som en imødekommende pige med humor og et usædvanligt gå-på-mod – Også i den svære dobbeltrolle som bruger og leder for de øvrige brugere.

6.2 Rollen som konsulent/hjælper

Baggrund

En væsentlig grundtanke i projektet var, at Brugernetværket og dets aktivitetsudvalg skulle kunne fungere uden at være afhængig af Solbakkens faste medarbejdere.

Samtidig var vi ikke i tvivl om, at aktivitetsudvalget i kraft af medlemmernes fysiske handicap havde behov for at få hjælp til en række helt praktiske personlige behov omkring toiletbesøg, indkøb, oprydning mv. i forbindelse med afvikling af møder og aktiviteter.

Desuden forudså vi, at aktivitetsudvalget kunne få behov for sekretærlignende støtte både afstedkommet af de fysiske handicap og de differentierede kognitive vanskeligheder i gruppen.

Endelig ønskede vi som et led i brugerindflydelsesperspektivet at erstatte den pædagogiske vejledning med en konsulent-funktion ydet af en person, som aktivitetsudvalget selv ansatte.

Annoncering

En af aktivitetsudvalgets første opgaver var således at ansætte en person, der skulle fungere i denne kombinerede stilling som personlig/praktisk hjælper og konsulent.

Ulla Søberg Jakobsen, projektleder og formand for aktivitetsudvalget, valgte i første omgang at udarbejde et opslag, der blev hængt op på udvalgte uddannelsesinstitutioner og i udvalgte supermarkeder. Opslaget gav ingen respons og man valgte i stedet at annoncere i Århus Onsdag. Annoncen resulterede i 6 henvendelser, hvoraf 4 ansøgere blev indkaldt til samtale.

Ansættelsessamtalen

Ansættelsesudvalget bestod af samtlige medlemmer af aktivitetsudvalget – på daværende tidspunkt 8 medlemmer – samt undertegnede. Samtalen var forberedt af ansættelsesudvalget. .

Under den efterfølgende votering var der 2 oplagte ansøgere, som alle i ansættelsesudvalget pegede på som deres 1. eller 2. prioritet.

Ansættelsesudvalget ansatte Anders Gade Jensen, der på daværende tidspunkt var 22 år og studerende ved Århus Universitet (historie). Anders havde været elev, hjælper og hjælpelærer på Egmont Højskolen og har fortsat en kontakt til skolen som hjælpelærer.

Stilingsbeskrivelsen:

Konsulent/hjælper v/ projekt ”Brugernetværk på Solbakken” under UFCHandicap

Konsulentopgaver:

Inspiration til aktiviteter

Støtte til økonomistyring

Talerør ved formidling af ønsker/problemstillinger til det øvrige personale

Mødeledelse

Problemløsning

Sekretæropgaver:

Udarbejdelse af referater og informationsmaterialer

Indhentning af priser/tilbud

Kontakt til andre grupper af unge

Praktiske opgaver:

Hjælperopgaver omkring fx toiletbesøg, indkøb, oprydning mv. i forbindelse med arrangementer

Det forudsættes, at der er tale om en vis form for fleksibel afstemt arbejdsindsats, der aftales med brugerne i samarbejde med forstander.

Rollen beskrevet ud fra flg. citater:

Ikke gode til at finde hinanden

”Vi har ikke rigtig kunne bruge hinanden. Men på det sidste møde fungerede det godt. Anders tog selv initiativ til at skrive referatet og var med til at styre mødet. Jeg tror, at sommerferien betød, at vi ikke havde mulighed for at mødes og finde hinanden.. Jeg tog ansvaret, og Anders var ikke god nok til at koble sig på. Men Anders blev bedre efter den sidste fest, hvor han også fik snakket med mange.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

En underspillet rolle

”Min rolle under møderne har måske forandret sig undervejs. Men mit udgangspunkt har hele tiden været, at jeg ikke ville ”overtrumfe” brugernes ideer. Jeg har forsøgt at holde en eller anden form for stringens.... at støtte op omkring de emner, jeg mente man ville og var i gang med at snakke om, men det er meget muligt, at jeg har underspillet min rolle i gruppen. Oftest har det været bevidst, fordi jeg har villet være tro mod, at det var brugernes projekt. Jeg synes, at det gode ved projektet er, at det er brugerstyret, og hvis jeg havde været med til at fastlægge en alt for stram ramme, så ville det betyde, at ideen med brugerstyring ville forsvinde. Alle skal have lov til at begå fejltagelser”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Rollefordeling

”Jeg har været opmærksom på, at du som tovholder har foreslået en rollefordeling, hvor jeg fx skrev referater og Ulla fungerede som mødeleder. Men Ulla tog fra starten teten også hvad angik referater, og jeg tænkte derfor, at sådan var det!... Netop fordi jeg valgte, at tage brugerstyringen alvorlig. Men måske skulle jeg have været mere tydelig. Jeg synes i den sammenhæng, at det er vigtigt at være klar over, at den måde man fx i punktform skriver et referat er meget dominerende. Man lægger en struktureret ramme ned over et møde, som er ens egen”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Afventende brugere

Hovedproblemet er måske for brugerne at få udtrykt, hvor og hvornår man gerne vil have hjælp. Jeg har i høj grad forholdt mig afventende i forhold til brugernes ønsker, mens de omvendt måske belært af deres erfaringer har afventet, at jeg stillede mig til rådighed Måske skulle jeg have været mere pågående, men det har jeg ikke selv defineret som en del af min rolle. Det betyder også noget i den sammenhæng, at jeg er ikke en del af hverdagen på Solbakken. Jeg har på den måde i særlig høj grad følt, at det var brugerne, der skulle sætte mig i gang, fordi projektets formål jo netop har været og fortsat er brugerstyring i forhold til deres hverdag.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Efterlysning af leder

”Den største udfordring har netop været spørgsmålet om min egen rolle: Hvor meget skulle jeg hjælpe og støtte uden at udhule den grundidé, der handler om brugerstyring. Jeg oplevede det måske tydeligst under weekendopholdet i Hov, hvor der hele tiden var folk, der efterlyste ledere af projektet. Det var underforstået, at der måtte være en eller anden, som man kunne referere til som leder. Jeg havde et overordnet kendskab til de fysiske rammer i kraft af mit kendskab til stedet, men når det er sagt, var det jo brugerne fra Solbakken, der var de egentlige ledere af projektet, altså aktivitetsudvalget.. Men det fremgik nok ikke eksplicit”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Kommentarer

Rollen som konsulent/hjælper var i stillingsbeskrivelsen beskrevet forholdsvis tydeligt og indebar en mere indgribende rolle end den Anders Gade Jensen udøvede i praksis.

Rollen var beskrevet som den var på baggrund af særligt mine forventninger til, hvilke behov der ville være i aktivitetsudvalget.

Det er udfra de ovenstående citater og iagttagelser på møder min vurdering, at Anders' måde at udøve sin rolle i praksis på hænger sammen med flere sammenhængende forhold:

- Anders' egen indstilling til funktionen som afventende i forhold til respekten for et brugerstyret projekt
- Dobbeltfunktion som hhv. konsulent og praktisk hjælper
- Manglende kendskab til de konkrete brugere og deres hverdag
- Aktivitetsudvalgets og Ulla Søberg Jakobsens ønske om selvforvaltning eller vanskeligheder med at uddelegere opgaver
- Et langstrakt ansættelsesforløb (udover den aftalte periode)

Det er Anders fortjeneste, at han på trods af stillingsbeskrivelsen valgte at holde fast i projektets overordnede idé omkring brugerstyring og således har været med til at tydeliggøre de dilemmaer, der opstår som følge heraf.

Imidlertid burde vi på et tidligere tidspunkt i processen have haft en langt mere åben afklaring af roller og gensidige forventninger til konsulent/hjælper rollen på aktivitetsudvalgets møder.

Jeg tog initiativ hertil på aktivitetsudvalgets møde d. 6. feb. sidst i forløbet, hvilket positivt resulterede i, at aktivitetsudvalget udarbejdede en liste over de ting, de gerne ville have Anders til at hjælpe med i forbindelse med den efterfølgende fest d. 2. april.

6.3 Rollen som tovholder

Der findes i interviewmaterialet ingen udtalelser vedr. min rolle som tovholder. Det hænger sammen med, at jeg som interviewer bevidst har valgt ikke at spørge interviewpersonerne om deres synspunkter omkring min funktion, da besvarelserne ville have været tendentiøse. Ligeledes gav det ikke mening at lade en anden interviewer stille spørgsmål om min funktion til brug for min rapportering. Det følgende er derfor helt subjektivt.

Baggrund for min rolle som tovholder

Da projektet startede havde jeg været forstander på Solbakken i godt 2 år. Solbakken havde umiddelbart før min tiltrædelse været igennem en omfattende organisationsændring, hvor flere af Solbakkens tidligere afdelinger var overflyttet til andre organisatoriske sammenhænge, og hvor Solbakkens forstander gennem 30 år var trådt tilbage som forstander for den resterende del af Solbakken, der i øvrigt umiddelbart forinden var blevet en selvejende institution under Jysk Børneforsorg/Fredehjem.

I forbindelse med min ansættelse var jeg derfor særlig opmærksom på min rolle som den, der skulle samle den tilbageværende del af Solbakken i samarbejde med Jysk Børneforsorg/Fredehjem.

Som følge heraf fulgte der automatisk mange nye udfordringer og derudover tog jeg sammen med ledelsen og MED-udvalget en lang række nye initiativer, der lagde beslag på især medarbejdernes ressourcer.

Da jeg fik kendskab til UFCHandicaps projekt omkring sociale netværk blev jeg ikke blot engageret i problematikken omkring sociale netværk og de muligheder der lå i at styrke den enkeltes netværk gennem øget brugerindflydelse, men blev i særdeleshed opmærksom på det potentiale der lå i at

skabe en organisatorisk sammenhængskraft gennem styrkelse af brugernes netværk på tværs af 4 forskellige tilbud.

I forlængelse af ovennævnte forhold omkring medarbejdernes arbejdspress, min vægtning af sammenhængskraften i organisationen og mit personlige engagement valgte jeg selv at påtage mig opgaven som tovholder.

Jeg fik således samtidig en enestående chance for at komme tættere på brugergruppen.

Tovholderfunktionen i praksis

Som tovholder har jeg både været bevidst omkring mit ansvar for projektets gennemførelse, organisering og evaluering og brugernes ansvar for indholdet i projektet, nemlig planlægning og afvikling af aktiviteter.

I forhold til mit eget ansvar har jeg fungeret dels som leder og formidler mellem bruger, medarbejdere og UFCHandicap, dels som konsulent for Ulla Søberg Jakobsen.

I forhold til brugernes ansvar har jeg forsøgt at fastholde en tilbagetrukket rolle. Jeg har således ikke deltaget i brugernes aktiviteter udover et par timer på weekendopholdet i Hou. I flere tilfælde har jeg ikke deltaget i aktivitetsudvalgets møder. Oftest har jeg kun deltaget under et konkret punkt, hvor jeg skulle formidle et emne fra ledelse, medarbejdere, Amt, UFCHandicap eller i forhold til evalueringen. I slutningen af forløbet deltog jeg i stigende grad under hele mødet, oftest som substitut for Anders, hvor jeg støttede Ulla i mødeledelse, skrev referat eller hjalp med oprydning efter en fest.

Et flertal af aktivitetsudvalget indbydelser og lignende har været til gennemskrivning og godkendelse hos mig. Denne opgave skulle i princippet havde været løst af konsulenten, men hvor det brugerne og Anders imellem usagt var brugerne selv, der stod for det, insisterede jeg på denne kombinerede støtte og kontrol. En medvirkende årsag til den ændrede arbejdsfordeling var, at projektperioden med konsulent trak ud, og at Anders Gade Jensen måtte sige fra overfor nogle opgaver af hensyn til sit studie.

Dilemmaer i tovholderfunktionen

Tovholderfunktionen har overordnet aktualiseret flg. problemstillinger:

- Selvforvaltning/brugerindflydelse overfor (succesfuld) gennemførelse af projektet
- Håndtering af tidligere beskrevne dilemmaer i forhold til samarbejdet mellem brugere og medarbejdere

Tovholderfunktionen har haft et oplagt indbygget dilemma i forhold til et af de overordnede dilemmaer omkring selvforvaltning og brugerstyring på den ene side og gennemførelse af projektet på den anden.

Selvforvaltningen og brugerstyringen har således skulle fungere indenfor en overordnet ramme med en formålsbeskrivelse, en handleplan, en tidsplan og et budget, der ikke blot skulle overholdes, men også revideres efter gældende regler.

Det har alene i kraft heraf ikke kunne undgås, at jeg i mange sammenhænge har haft en ledende funktion, og i andre en vejledende funktion, og at det har været på bekostning af en udvidet brugerstyring.

Samtidig har jeg i flere situationer gået udover den rammebetingede ledelsesfunktion som tovholder, fordi jeg på brugernes vegne har ville være behjælpelig med at sikre projektets succes. Det har mere eller mindre bevidst været vigtigt for mig, at brugerne ikke fik nederlag som følge af mangelfuld planlægning og afvikling af aktiviteter. Jeg har således praktiseret en støtte og kontrol, der har begrænset brugerstyringen yderligere.

Håndtering af de tidligere beskrevne dilemmaer i samarbejdet mellem brugere og medarbejdere har udgjort den største udfordring i tovholderfunktionen.

Projektet har i perioder være med til at udvikle en gensidig vi/de -relation brugere og medarbejdere overfor hinanden. Fra medarbejdernes side har denne vi/de - relation altid eksisteret i kraft af medarbejdernes faglighed, mens den for brugerne først er opstået med projektet, der har understøttet deres vi-følelse og deres brugerindflydelse i forhold til et konkret de, nemlig medarbejderne.

Der er tale om en objektiv set reel vi/de – relation, men behovet for at manifestere et ”vi” har måske skabt en større afstand til et ”de” end nødvendigt.

I denne vi/de – relation har der både fra brugere og medarbejderes side være en tendens til usagt at anmode tovholder om at tage parti. Jeg har i den sammenhæng holdt fast i projektets overordnede formål omkring brugerstyring, men har naturligvis været åben overfor de dilemmaer det har medført. Som tovholder har jeg således brugt meget energi på dels at formidle ”modpartens” indfaldsvinkler dels direkte at løse konflikter.

Den støtte og kontrol jeg som nævnt ovenfor unødigt har praktiseret må i forlængelse heraf også ses som en måde at minimere sammenstød brugere og medarbejdere imellem.

Tovholderfunktionen før og efter orlov

Det er min oplevelse, at der er stor forskel på min tovholderfunktion i perioden som forstander og min tovholderfunktion i den sidste periode på orlov. Det er ikke muligt at vurdere i hvor stort et omfang denne oplevelse er præget af mine egne frustrationer over ikke længere at have den samme indflydelse på organisationen.

Som tovholder og forstander havde jeg en **naturlig organisationsstruktur med ledermøder, MED-møder, fællesmøder og personalemøder, hvor projektets idé og problemstillinger løbende kunne formidles, organiseres og evalueres. Det var et stort privilegium som tovholder i forhold til muligheden for at gøre projektet så integreret en del af hverdagen som muligt.**

I forbindelse med min orlov skiftede Solbakkens medarbejdere naturligt fokus til en ny hverdag med en konstitueret forstander og i øvrigt 2 nye afdelingsledere. Ingen i den nye ledelse havde et forhold til projektet og prioriterede af gode grunde andre opgaver i deres virke. Som forstander på orlov fandt jeg det endvidere upassende at insistere på at fartholde et engagement i et projektet, der i forvejen havde et begrænset engagement hos den enkelte medarbejder i forlængelse af dets selvstændige karakter som brugerstyret projekt.

Stort set samtidig med at jeg gik på orlov, valgte jeg at intensivere samarbejdet med brugerne. Dette skyldes, at jeg dels påbegyndte evalueringsdelen gennem interviews, dels planlagde forankringsdelen gennem det at insistere på en aktivitetsplan, der rakte et halvt år udi fremtiden og et fællesmøde med brugere, kontaktpersoner, afdelingsledere og UFCHandicap.

Jeg havde i den periode stort set kun kontakt med brugerne og oplevede således projektet som frit i luften svævende uden sammenhæng med den øvrige hverdag på Solbakken, det pædagogiske arbejde og medarbejderne. Jeg følte, at jeg ikke længere havde mulighed for at formidle modpartens synsvinkler og at jeg ubevidst kom til at tage parti til fordel for brugerne.

Jeg fik som tovholder med ovennævnte vidt forskellige tilgange til organisationen et indblik i, hvor vigtigt det er at lægge strategier for, hvordan et projekt bliver en integreret del af en organisations virke og hverdag.

6.4 Rollen som kontaktperson

Rollen som kontaktperson beskrevet med citater fra de 2 kontaktpersoner:

”Jeg er ikke blevet brugt ret meget. Da jeg fik at vide, at du ville snakke med mig havde jeg næsten i gåseøjne ”glemt”, at jeg var nøgleperson. Jeg har ikke været kontaktet i lang tid. Men Ulla har helt sikkert været i kontakt med andre fra personalegruppen, når jeg ikke har været på arbejde. Jeg tror måske, det er vigtigt, at rollen som kontaktperson er mere synlig. Vi skal have den ind i vores arbejdsdag, ind i vores system”.
Inger-Lise Sørensen, pædagog

Jeg er i min rolle som kontaktperson ikke blevet brugt særlig meget. Jeg har stort set kun været med til uformelle snakker hen over aftensmaden om mere praktiske ting. Det største problem har været spørgsmålet om, hvor meget vi som personale skulle gå ind i det, både i forhold til vores overordnede politik og i forhold til beboernes forventninger. Der er eksempler på, at der fra Jakobs side har været ønske om, at personalet deltog eller hjalp i bestemte situationer, og så har han mødt modstand, fordi Solbakken har den overordnede politik, at vi kun må ledsage, når det har et pædagogisk formål og ikke til fritidsaktiviteter. Men der er omvendt også eksempler på, at beboerne ikke har ønsket vores hjælp. Jeg godt kunne tænke mig, at Jakob blev bedre til at involvere mig, så jeg også var klar over, hvilke forventninger brugernetværket har til os i forhold til de konkrete aktiviteter. Hvem skal have personlig hjælp med, hvem kan klare sig selv og hvem skal vi som fast personale evt. støtte. Der skal lægges nogle retningslinier for, hvem der skal det ene eller andet. Vi må have klarlagt vores gensidige forventninger.
Louise Hansen, pædagog

Kommentarer

Rollen som kontaktperson har været præget af et af de centrale dilemmaer omkring selvforvaltning overfor medarbejderstyring. Det fremgår tydeligt af ovennævnte citater, at kontaktpersonerne har tillagt sig selv en afventende position, hvor brugernetværket skulle komme til dem med de nødvendige oplysninger og forespørgsler.

Det er min vurdering, at denne definition af egen rolle ligger i udmærket forlængelse af projektets overordnede idé omkring den udvidede brugerindflydelse.

Imidlertid har jeg undervejs i forløbet gjort opmærksom på **det hensigtsmæssige i, at kontaktpersonerne i højere grad, som de også selv nævner, tog initiativ til at synliggøre deres rolle dels gennem forespørgsler til brugernetværket og dels gennem løbende drøftelser fx omkring de tidligere beskrevne dilemmaer på medarbejdermøder.**

Når dette ikke i nævneværdig grad er sket, kan det muligvis hænge sammen med den tankevækkende tese, at medarbejdernes prioritering af og engagement i brugernetværket er påvirket af, at de ikke selv har haft ejerskab til projektet.

Brugerne har omvendt ikke benyttet kontaktpersonerne i forventelige omfang. Årsagen hertil er sandsynligvis først og fremmest, at brugerne har ønsket at udnytte brugerindflydelsen optimalt og således har taget det fulde ejerskab af projektet på sig.

Derudover har det i kraft af den institutionelle ramme med tilhørende vagtplaner ikke altid været muligt at komme i kontakt med de konkrete kontaktpersonerne på de tidspunkter, hvor der opstod akutte problemstillinger eller i forbindelse med løsning af konkrete opgaver på konkrete aktivitetsdage. Det har derfor ofte været de medarbejdere, der var tilfældigt har været på arbejde i de aktuelle situationer, der har været involveret i brugernetværket.

Hvis kontaktpersonordningen skal fungere er der derfor noget, der tyder på, at rollen skal defineres bedre, og at der etableres mere formelle samarbejdsgange fx i form af tilbagevendende møder.

Desuden kunne det være interessant, hvis brugerne fik mulighed for at være med til at vælge kontaktpersonerne.

7. Samarbejdet i aktivitetsudvalget

Samarbejdet i aktivitetsudvalget skal vurderes i sammenhæng med de tidligere beskrevne dilemmaer og roller (se bl.a. under "Krisen" i afsnit 6.1.)

I det følgende har jeg imidlertid valgt særskilt at beskrive opgavefordeling og -løsning, mødedisciplin og meningsforskelle i aktivitetsudvalget.

Opgavefordeling og opgaveløsning

"Det har været (svært) at komme helt til bunds i opgaverne, lave indkaldelser, skrive referat, få det sendt, organisere osv. Ind imellem har jeg også oplevet bedrevidende personer, som alligevel ikke har vist, hvad de talte om. Folk gør ikke altid det de påtager sig... og så har det ofte hængt på Jakob og mig...og nogen gange Bent".
Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

"Jeg håber, at projektet kan fortsætte, men at opgaverne kan blive delt ud, så det ikke er de samme, der gør det hele og de samme, der ikke er med til noget. Jeg føler, jeg har været lidt udenfor, fordi jeg er meget ældre, og måske også fordi jeg bor på en anden måde. Jeg kunne godt ønske lidt mere kommunikation i fremtiden. Det virker til, at de andre ringer sammen indbyrdes og det er også lidt udenfor, fordi jeg ikke har fået telefonlisten. Men derudover synes jeg, at det er nogle dejlige mennesker jeg har mødt"
Bente E. Jensen, bruger i KopI-Tryk

"Det er meget op til brugerne selv at tage initiativet. Hvis man vil have initiativet, kan man få det. Det er jo sådan, at man bliver spurgt om, hvem, der vil tage sig af de forskellige opgaver og det er ikke de samme, der står for det hver gang..... Men jeg synes måske, at der er nogle, som ikke har påtaget sig mange opgaver og andre, der har påtaget sig rigtig mange".
Jess Lisberg, beboer

"Jeg synes, der bliver glemt for meget. Folk kommer tit og siger: "Hov det har jeg godt nok glemt". Det synes jeg er uheldigt, for det er jo ikke kun os selv det går ud over, men også de andre beboere på Solbakken....Vi er gode til at få ideer til, hvad der kunne være fedt at lave. Vi får det også gennemført, men det er ofte svært for os at gennemføre det, og det gør det ikke nemmere, at vi har brug for en del hjælp.....Jeg tror, at folk nogen gang tænker: "Nå, der er alligevel ikke nogen, der brokker sig, så jeg gør bare tingene på et eller andet tidspunkt". Der mangler lidt ansvarsfølelse. Vi skal blive bedre til at stramme op og turde stille krav til hinanden..... og der bør være en klar deadline på, hvornår en opgave skal være løst".
Mojgan Zadeh, beboer

"Det (samarbejdet) har fungeret godt. Vi arbejder godt sammen. Det har været lidt svært (med min rolle). Jeg kan, på grund af mit handicap, ikke sige så meget. Det ville have været nemmere med en fast hjælper til møderne.....(Men) det gode samarbejde har hjulpet mig til en god indflydelse".
Kim Lund, beboer

"Der er løbende projekter, der ikke bliver til noget. Man kender ikke de præcise årsager, men måske skyldes det, at overblikket ikke rækker, eller at visionerne overstiger evnerne. Men jeg tror ikke, det har givet nederlag, som har ødelagt den grundlæggende idé med Brugernetværket".
Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Mødedisciplin

”Jeg har en enkelt gang oplevet et møde, hvor alt var ved at gå op i hat og briller. Folk ville bare hjem og se fodbold, og andre tog det ikke seriøst overhovedet. Jeg fik virkelig brug for det overblik, jeg trods alt har. Da jeg kom hjem, var jeg helt smadret og havde bare brug for at gøre noget helt andet. Jeg var på nippet til at lave et bilag til referatet, hvor der stod noget om takt og tone til møder”.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

”Det fungerer rigtig godt. Vi fungerer rigtig godt sammen. De grupper der bliver nedsat, de kører, det er der ingen tvivl om.....I starten var der meget udenomssnak, men jeg synes vi er blevet meget bedre til at sige ”nu skal vi altså køre det igennem, for vi har kun et vis tidsrum, og så skal vi være færdige”. Selvfølgelig bliver der snakket, men det skal der også være plads til”.

Jakob Simonsen, beboer

”Jeg synes generelt de har været larmende; man snakkede om drukgilder og arrangementer, der ikke var inden for rækkevidde. Det synes jeg var lidt kedeligt. Det er lidt svært at holde tidsplanen nogle gange. Men det er jo unge mennesker og jeg er jo ikke ung mere, så det har jeg set lidt igennem fingre med. De er dog blevet lidt bedre efter du er kommet med (som konsulent) Det har hjulpet med at holde lidt styr på, hvad det drejer sig om. Jeg har måske syntes, at du skulle gribe ind lidt tidligere, når det bliver larmende og man kommer udenfor emnet”.

Bente E. Jensen, bruger i KopI-Tryk

Meningsforskelle

”Det har fungeret rigtig godt. Vi får virkelig diskuteret mange ting. Man kan jo godt mærke, at der er mange forskellige meninger, og det synes jeg er godt. Man får mange forskellige synsvinkler frem. Jeg synes måske, det har været lidt for useriøst og pjattet nogle gange, hvor det virkelig vigtige er gået tabt, fordi nogen går meget op i ”urelevante” ting. Man skulle nok gribe ind og holde sig på sporet. Folk må være voksne nok til selv at tage sig sammen. Jeg synes også, at der har været nogen, der har været gode til at gribe ind, men det har ikke altid hjulpet på tonen”.

Jess Lisberg, beboer

Vi fandt ud af, at vi var stik uenige om stort set alt. Det var især spørgsmålet, om vi havde brug for hjælp, og hvilken form for hjælp, om det var pædagogisk eller praktisk hjælp eller begge dele.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Der er folk, der ikke kan lide hinanden..... og det er svært, når folk ikke tager diskussionerne med hinanden, men bruger mig som mellemlid og den der skal glatte ud.Det handler også om, at folk skal lære at respektere hinanden og tage et ansvar, så det ikke er de samme 3-4 personer, der gør det hele.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Altså jeg er jo rimelig rapkæftet og meget fremme i skoene. Jeg kan godt være bange for, at jeg kommer til at påtage mig for meget, at jeg bliver for dominerende, men jeg prøver at passe på. Og folk har ikke brokket sig endnu, så det er jo godt nok.

Mojgan Zadeh, beboer

Vi kan snakke om alt muligt mellem himmel og jord til møderne.

Bent Rasmussen, beboer

Kommentarer

Der er i aktivitetsudvalget stort set enighed om, at opgavefordelingen ikke har været optimal. Det er imidlertid min vurdering, at denne problematik er generel for alle grupper, der samarbejder omkring en konkret opgaveløsning.

For aktivitetsudvalgets medlemmer har det måske herudover været mere tydeligt, at alle ikke havde de samme forudsætninger for at påtage sig opgaver. For Kim har det fx drejet sig om sproglige barrierer, mens det for Bente har været et spørgsmål om aldersforskellen, der dels har betydet, at Bente selv har holdt sig lidt tilbage og dels kan have været årsag til, at gruppen ikke i samme omfang har inddraget hende i den gruppedynamiske proces.

Opgaveløsningen har ifølge aktivitetsudvalgets udtalelser heller ikke været optimal. Set udfra de samlede forudsætninger i gruppen er det imidlertid min vurdering, at opgaveløsningen samlet set har været over alt forventning. Der er blevet foreslået og gennemført mange aktiviteter.

Imidlertid er jeg enig i Anders vurdering, når han udtaler, at der i enkelte situationer måske har været tale om at ”overblikket ikke rækker, eller at visionerne overstiger evnerne”.

Det er i den sammenhæng væsentligt at understrege, at opgaveløsningens største udfordring har været at planlægge og afvikle aktiviteter indenfor den institutionelle ramme, hvor brugerne dels er afhængige af omfang og indhold i den hjælp, medarbejderne kan tilbyde og dels påvirket af medarbejdernes forventning om, hvordan opgaven skal løses.

Sidstnævnte problematik har Henrik Udsen beskrevet sådan her:

”Beboerne kan ikke i alt, hvad de gør, gøre medarbejderne tilfredse... og det skal de sgu’ heller ikke. Vi er nødt til at komme ud i de situationer, hvor det giver lidt kaos – også for pædagerne, og hvor man kan lære af sine erfaringer til næste gang. Det handler måske også om, at vi i medarbejdergruppen skal se på det med lidt andre briller, når der skal være arrangementer og beboerne står med et stort ansvar. Det må godt give knas. Det må gerne give en oplevelse af, at vi kan gøre det bedre næste gang”.

Møderne i aktivitetsudvalget har set udfra et krav om målrettet opgaveløsning ikke været disciplineret.. Flere af aktivitetsudvalgets medlemmer har påpeget dette, men det er først og fremmest de medlemmer af gruppen, der enten har haft en veldefineret rolle som ledere eller har været udenfor det sociale fællesskab, der påpeger det som et egentligt problem.

Det er i forlængelse heraf min vurdering, at årsagen til de lidt udisciplinerede møder har været, at mødernes funktion i høj grad også har været at tilgodese det sociale samvær, opbygning af et ”vi” som brugergruppe samt etablering af den enkeltes rolle i gruppen.

Anders Gade Jensen har beskrevet det sådan her:

Møderne har været meget brugerstyret. Igen på godt og ondt. Det har været en gruppe, som har arbejdet med at finde ud af sine egne grænser og forsøgt at definere nogle roller. Jeg oplever helt klart, at det har været en god øvelse. Og det hænger sammen med, at gruppen er startet fra bunden, og har skulle definere sig ud fra et anarkistisk udgangspunkt, forstået på den måde, at der ikke fra starten har været nogle spilleregler, men at disse har skulle etableres hen ad vejen.

Meningsforskellene i aktivitetsudvalget har i perioder været svære at håndtere, fordi de har sat kammeratskabet og rollefordelingen blandt udvalgets medlemmer på prøve. Derudover har der som i en hver anden gruppe være større eller mindre sympati for hinanden, medlemmerne indbyrdes.

Det er imidlertid min oplevelse, at udvalget er blevet bedre til at bruge uenighederne konstruktivt og respektere hinandens forskelligheder på en sådan måde, at alle er blevet hørt, og at uenigheder derfor i stigende grad har ført til gode diskussioner med gode resultater.

8. Projektets betydning for netværksdannelse

8.1 Brugerne generelt

Aktivitetsudvalgets aktivitetsudbud har haft deltagelse fra skiftende brugere udenfor udvalget. I alt 9 brugere ud af Solbakkens 29 brugere har ikke på noget tidspunkt deltaget i en aktivitet.

Vi har i forbindelse med evalueringen **ikke** interviewet brugere udenfor aktivitetsudvalget, hverken brugere der **har** deltaget eller ikke deltaget i aktiviteter. Dette er først og fremmest udtryk for en prioritering af vores ressourcer, idet vi i så fald retfærdigvis skulle have interviewet ca. yderligere 19 personer eller have foretaget en udvælgelse blandt disse 19 personer.

Set i bakspejlet ville det imidlertid have været mere relevant end først antaget med en udvidelse af den interviewede personkreds. Endvidere burde et mere direkte spørgsmål til de interviewede personer vedr. deres vurdering af deltagelse fra de øvrige brugere have været prioriteret højere.

Følgende citater er de eneste i interviewmaterialet, der belyser, hvilken betydning projektet generelt har haft på netværksdannelse blandt **alle** Solbakkens brugere:

”De (brugere der ikke er i aktivitetsudvalget) får også noget ud af det, uden tvivl. De hygger sig med det. De snakker om det og ”giver hinanden øjne”. Der er blevet lidt mere liv end tidligere.....lidt mere ungdomsliv. Det var især en succes med weekendarrangementet i Hov”.

Inger-Lise Sørensen, pædagog

”Jeg oplever i den forbindelse, at beboerne har fået et helt andet forhold til hinanden – specielt de beboere der er i aktivitetsudvalget – både på godt og ondt. Men sådan er det jo. Der foregår meget mere på kryds og tværs end førhen. Beboerne har noget sammen, som vi ikke er og skal være med i. Og det er fint”.

Henrik Udsen, afdelingsleder

”Jeg tror desværre, der skal mere til end fester for at ryste folk sammen – og det er en af de ting, jeg kan blive meget irriteret over – når vi holder fest sætter folk sig meget i de grupper, de bor i, så vi på den måde ikke blander os med hinanden. Vi vælger det kendte og trygge, men vi skal blive meget bedre til at ryste posen”.

Mojgan Zadeh, beboer

”Jeg synes over en bred kam, at aktivitetsudvalget har manglet opbakning fra hele brugernetværket. Det har primært koncentreret sig om de 10-12 stykker, der har været aktive i aktivitetsudvalget, men når det er sagt, tror jeg da, at langt flere har fået noget ud af fx weekendopholdet i Hov. Jeg ved ikke, hvor meget der ellers foregår i Solbakkens botilbud, men festerne har da også højest sandsynlig været med til at give en sammenhæng mellem tilbudene. Der bliver givet snakket mere sammen på tværs af tilbudene.....(Men) det er muligt at aktivitetsudvalget har tilrettelagt aktiviteterne ud fra egne interesser, og at disse divergerer med de interesser, der er blandt de øvrige brugere. Man kan også sige det på den måde, at de der planlægger aktiviteterne har et andet og mere engageret forhold – og dermed et ejerskab – til de planlagte aktiviteter”.

Anders Gade Jensen, konsulent og hjælper

Kommentarer

Det er med afsæt i de ovenstående citater medarbejdernes oplevelse, at brugere udenfor aktivitetsudvalget også har haft glæde af brugernetværkets aktiviteter.

Det er imidlertid mit indtryk, at udbyttet først og fremmest har været koncentreret omkring den aktuelle aktivitet og en ”nu-og-her”-oplevelse af at være med i et fællesskab, og dermed ikke har haft betydning for mere stabile relationer.

Endvidere synes udtalelserne at bekræfte, at weekendopholdet i Hou – hvor både brugere og medarbejdere har kunnet mødes i nye omgivelser med deraf følgende nye roller på tværs af tilbud – har haft en afgørende betydning for oplevelse af fællesskab med spirer til nye netværk.

Jeg tror derfor, at Mojgans kommentar om, at der skal ”mere til end fester for at ryste folk sammen” er rigtig.

Desuden er jeg enig i den del af Anders’ betragtning, der lægger vægt på, at aktivitetsudvalgets ”aktiviteterne (er planlagt) udfra egne interesser, og at disse divergerer med de interesser, der er blandt de øvrige brugere” og i særdeleshed, at ”de, der planlægger aktiviteterne har et andet og mere engageret forhold – og dermed et ejerskab – til de planlagte aktiviteter”.

Endvidere må den i perioder lidt begrænsede tilslutning til brugernetværksaktiviteterne betragtes udfra den indfaldsvinkel, at det er vanskeligt at skulle etablere netværk for en stor gruppe brugere, hvor flere i kraft af deres handicap har særlige - og målt udfra normen - vanskelige forudsætninger for etablering og fastholdelse af netværk, og hvor der er store forskelle mht. til interesser og modenhed.

Henrik Udsen har udtrykt sådan her:

Der er et misforhold imellem, at unge skal inddrage andre og måske mere umodne unge. Unge skal i princippet have mulighed for at vælge eller fravælge unge, der ikke kan tage vare på sig selv... Som medarbejdere burde vi være mere opmærksom på at vejlede den enkelte beboer i forhold til deltagelse i de enkelte arrangementer. Solbakken er et botilbud til unge med behov for hjælp, men det betyder ikke nødvendigvis, at alle skal kunne få noget ud af alle arrangementer eller at alle har glæde af hinanden. Sådan er det jo i alle ungdomskredse. Det problematiske i det her tilfælde er, at et flertal af den aktive beboergruppe ... har bedt om støtte til de beboere, der efter deres opfattelse er lidt udenfor og som fx ikke er parat til fester for de 20-25 årige. Rummelighed er ikke altid hensigtsmæssigt”

Det vil i forlængelse af ovenstående være relevant dels at erkende, at et handicap ikke alene kan være bindeleddet i et netværk, dels at acceptere forskelligheder, der gør, at det for nogen brugere kan være ambitionen at etablere den type netværk, som UFCHandicap har karakteriseret ved at være lettere, åbne og mere uforpligtende netværk.

Der bør i sidstnævnte særligt rettes opmærksom på at give brugeren støtte til at bidrage med de kompetencer, brugeren har på flere niveauer.

Anna Hvam har flg. eksempel:

Jeg hjælper dem med det de skal hjælpes med. Både at snakke med dem men også at bære en taske eller en jakke eller sådan noget.

8.2 Brugere i aktivitetsudvalget

De følgende citater er udtryk for medlemmer af aktivitetsudvalgets tilkendegivelser af, hvilken betydning projektet har haft på deres oplevelse af netværksdannelse:

”Jeg er kommet tættere på de fleste beboere på Solbakken , og det er lidt pudsigt at tænke over, at tre af dem er jeg stort set vokset op med, men altså først med det her projekt er vi kommet tættere på hinanden”.
Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

Jeg har fået lidt nye kontakter. Mest i netværksgruppen. Ikke så meget til arrangementerne.
Kim Lund, beboer

”Nej, det har det ikke (givet nye kontakter). Men personligt har det givet mig meget.
Jess Lisberg, beboer

”Jeg har ikke fået flere kontakter, udover Ulla, men jeg er mere sammen med dem fra Holme omkring nogle ting, som vi ikke lavede sammen før”.
Jakob Simonsen, beboer

Ja, (jeg har fået nye kontakter). Blandt andet Jakob, som jeg ikke snakkede så meget med før.
Bent Rasmussen, beboer

”Jeg hjælper dem med det de skal hjælpes med. Både at snakke med dem men også at bære en taske eller en jakke eller sådan noget”.
Anna Hvam, beboer

”Jeg er sammen med dem, jeg altid har været sammen med. Før brugernetværket startede, kom jeg fx også meget ude i bofællesskabet i Holme”.
Mojgan Zadeh, beboer

”Jeg er for eksempel kommet til at sidde sammen med en del af dem fra boenheden, som jeg ikke var klar over var fra solbakken. Så jeg har lært dem bedre at kende. Jeg har mødt mange dejlige mennesker og jeg har helt sikker også snakket med mange flere end jeg ellers ville gøre. Fordi jeg ellers slet ikke ville møde dem. Det synes jeg egentlig har været rart. Men jeg møder dem jo ikke til daglig”.
Bente E. Jensen, bruger i Kopi-Tryk

Kommentarer

I stort set alle uddrag fra interviewuddrag gives der udtryk for, at projektet har haft en eller anden positiv indflydelse på oplevelsen af at have fået et udvidet netværk.

Det er min vurdering, at citaterne ikke samlet set er udtryk for den positive sammenhængskraft og netværksdannende betydning, som medlemskabet af aktivitetsudvalget reelt har haft.

Det mener jeg først og fremmest hænger sammen med, at brugerne i aktivitetsudvalget som enkeltpersoner ikke betragter et konkret stykke arbejde omkring tilrettelæggelsen af aktiviteter som netværksdannende. Som sådan er forløbet sammenlignelig med andre forløb, hvor et arbejdsfællesskab hen ad vejen resulterer i mere netværkslignende relationer.

Samtidig oplever jeg, at brugerne af blufærdighedsmæssige årsager ikke i et interview har ønsket at udstille i hvor høj grad de personligt har haft succes med tidligere og nuværende relationer med betydning for netværk.

Projektet har imidlertid først og fremmest haft en positiv betydning for brugernes vi-følelse, deres engagement i egen hverdag og på den enkeltes brug af egne ressourcer og har dermed samlet set i højere grad positivt perspektiveret brugerindflydelse frem for den konkrete netværksdannelse (se afsnit 4).

Det bør dog på ingen måde underkendes, at aktivitetsudvalgets medlemmer gennem processen omkring etablering af netværksdannende aktiviteter netop har udviklet nogle kompetencer, som er væsentlige forudsætninger for etablering af netværker med både forpligtende og mere uforpligtende relationer.

Jess Lisbjerg udtrykker det sådan her:

” Nej, det har det ikke (givet nye kontakter). Men personligt har det givet mig meget. Jeg kunne da godt forestille mig, at jeg gerne ville sidde et sted, hvor jeg har indflydelse igen på et tidspunkt. Det har været utroligt spændende”.

8.3 Kontakt til andre unge udenfor Solbakken

De følgende citater er tilkendegivelser omkring netværksdannelse med unge udenfor Solbakken:

”Hvis vi skal være større, skal man måske uden for Solbakken og på den måde få flere med. Men så er det jo ikke længere et ”bruger”netværk. Men det var i hvert fald en mulighed, at man på den måde udvidede målgruppen. Man bliver nok nødt til at pille lidt ved folks bevidsthed, sådan at de tør komme ud og møde andre og tage nogle flere opgaver på sig i andre sammenhænge. Men nu har de prøvet brugernetværket og de fleste synes, at det har været fedt og spændende, så det er da en mulighed. Generelt synes jeg, at det har været sjovt og spændende. Vi har haft det rigtig hyggeligt”.

Jess Lisberg, beboer

”Hvis brugernetværket bliver bredere, og ikke kun foregår i Solbakkeregiet, og vi fx inddrager Egmont Højskolen og Høskov Kollegiet og andre botilbud, så tror jeg, at Brugernetværket har gode fremtidsudsigter. Hvis folk i Århus ved, at der er et brugernetværk for fysisk handicappede. Men jeg tror ikke, at aktivitetsudvalget er villige til at åbne mere op.....Jeg tror, at der er flere, der ikke tør. Det er trygt, som det er. Men måske synes de også, at det er for uoverskueligt.

Mojgan Zadeh, beboer

Kommentarer

Aktivitetsudvalget har **ikke** i projektperioden i nævneværdig grad forholdt sig til etablering af netværk med brugere udenfor Solbakken.

I forbindelse med weekend-opholdet i Hou var det oprindeligt tanken, at brugerne under en eller anden form skulle have kontakt med elever fra Egmont Højskolen. Imidlertid var det åbenlyst, at både Solbakkens brugere og Egmont Højskolens elever, der lige var startet på højskoleopholdet, havde behov for og kun kunne overskue at etablere relationer i et mere trygt og overskueligt miljø.

Det er med afsæt i citat af Mojgan Zadehs endvidere min vurdering, at det kun er de mest ressourcestærke brugere, der vil have overskud til at etablere netværk med andre unge udenfor Solbakken. Et flertal af de ressourcestærke brugere er medlemmer af aktivitetsudvalg, hvis overordnede opgave har været etablering af et brugernetværk for alle brugere. **Der er således et dilemma mellem på den ene side udvalgsmedlemmernes evt. behov for etablering af et udvidet**

netværk med unge udenfor Solbakken og udvalgets opgave omkring etablering af netværksdannende aktiviteter for alle brugere på Solbakken.

Derudover mener jeg, at etablering af netværk med unge udenfor Solbakken er en meget stor og vanskelig opgave at løse, bl.a. fordi den i sig selv delvis fordrer at brugerne har kontakter udenfor Solbakken, der kan mobiliseres i en netværkslignende sammenhæng.

Ved afslutningen af projektet havde aktivitetsudvalget ikke desto mindre sat fokus på og forstærket deres indsats i forhold til etablering af kontakt med andre unge udenfor Solbakken.

9. Forankring af projektet

Følgende citater belyser aktørernes synspunkter i forhold til forankring af projektet:

”Det skal fortsætte som nu og gerne vokse jeg stærkere og større. Jeg tror på den form som den vi har arbejdet os frem til nu, fx med små grupper under aktivitetsudvalget. Der er brug for også fremover, at der er noget praktisk hjælp. Jeg forestiller mig, at en af afløserne her i Absalonsgade kunne bruges, men jeg er åben for, at der komme en udefra. Men der er nok også brug for en fast medarbejder til at tage de der personalemæssige og måske mere overordnede problemstillinger. Det skal være en fast medarbejder, som andre medarbejdere har respekt for, sådan en som Henrik ville være god”.

Ulla Søberg Jakobsen, beboer og projektleder

”Jeg tror virkelig, at folk gerne vil fortsætte, når projektperioden er slut. Brugernetværket er kommet for at blive..... Der vil nok være behov for en eller anden form for hjælp, ikke nødvendigvis en tovholder, men måske mest til det praktiske til fester fx og så en i baghånden, hvis der bliver problemer eller behov for at koordinere noget med medarbejderne. Men især den praktiske hjælp er vigtig”.

Jakob Simonsen, beboer

”Det store spørgsmål er penge. Vi skal også være indstillet på at arbejde mere. Jeg håber ikke det skal holde op. Sådan tror jeg de fleste i gruppen har det”.

Kim Lund, beboer

”Jeg tror bestemt, der skal en form for personale til for at den løber videre. Jeg tror ret hurtigt det glider ud, hvis ikke der er nogen til at skubbe på. Jeg tror ikke nogen af os har energi til at fortsætte med det alene, men jeg kunne bestemt godt tænke mig, at det fortsatte”.

Bente E. Jensen, bruger i Kopi-Tryk

”Der vil nok ikke være så mange med. Men jeg vil gerne selv være med til at prøve at få det til at blive ved med at køre”.

Bent Rasmussen, beboer

”Det vil jeg da håbe (at projektet fortsætter). Men jeg ved ikke om det holder. Umiddelbart virker det som om at det nok skal holde”.

Anna Hvam, beboer

”Ja, det kan man godt (fortsætte projektet), men midlerne vil nok være begrænsede, når det ikke længere er et støttet projekt. Så bliver det jo noget med at brugerne selv skal finansiere det. Det kan man godt, men så bliver det nok i lidt mere begrænset omfang. Jeg synes at det kunne være rigtig fedt, hvis det kunne fortsætte i en eller anden form. Hvis folk gider blive ved med at komme til møderne og holde gang i det, så vil det kunne fortsætte. Så kan man måske på længere sigt, hvis beboerne selv kan styre det, lade Solbakken trække sig stille og roligt ud og så sige ”jamen nu kan i selv, så nu er det jeres.”

Jess Lisberg, beboer

”Det ser umiddelbart ud til, at Brugernetværket vil komme til at fungere bedre end jeg havde troet efter projektperioden. Det fremgår af det sidste referat, at folk har fået mere mod på at foretage sig forskellige ting sammen, og det er meget positivt. Hvis det aktivitetsniveau kan opretholdes, så synes jeg til fulde at projektet har opfyldt sit mål”. Anders gade Jensen, konsulent og hjælper

”Jeg mener, at der fortsat skal være en tovholderfunktion, som kan støtte op om de unges forslag. Der skal ikke blive for mange fiaskoer. Vi har tidligere haft erfaring med, at de unges initiativer let løber ud i sandet, og at de derfor får nogle nederlag på det. Men de kan jo godt, og så kan man altid trække sig, når det kører. Omvendt må de unge en gang imellem opleve, at hvis de ”misser” en opgave, så bliver arrangementet ikke til noget. Det er en balancegang. Jeg tror, at vi fremover skal være meget opmærksomme på ikke at gå fejl af hinanden personale og beboere imellem. Vi skal ikke komme med halve meldinger, men som personale melde klart ud, hvor meget vi kan engagere os i det her, så vi ikke skaber nogle falske forhåbninger i forhold til de unges fritidsliv. Vi vil gerne være fleksible, men bliver også nødt til nogen gange at sige, at det kan vi ikke finde ressourcer til, hvis det fx handler om, at vi skal have ekstra medarbejdere ind, som det fx var tilfældet med turen til Tyskland. Vi kan være nødt til at prioritere. Inger-Lise Sørensen, pædagog

”Jeg håber det kører videre. Det er et enormt godt initiativ. Men jeg mener, aktiviteterne skal være mere alsidige, fx kunne man godt afholde nogle temaaftner eller oplæg om emner, som beboerne ikke ved så meget om. Jeg kan godt forstå, at det er de oplagte aktivitetsvalg, det falder på, som fx fester og Tysklandstur. Men der er flere, der er bekymrede for, hvordan de kan skaffe sig en omgangskreds, hvis de flytter herfra. Måske vil de miste kontakter med de andre beboere, og måske vil de få svært ved at få nye venner. Brugernetværket kunne derfor have et mere langsigtet perspektiv, der rakte udover samvær med de øvrige beboere, men måske er det for ambitiøst i øjeblikket”. Louise Hansen, pædagog

”Når ledelsen ser projektet som relevant og til gavn for botilbudenes udvikling, så bliver det prioriteret – også økonomisk” Henrik Udsen, afdelingsleder

Kommentarer

Såvel brugere som medarbejdere har forventninger og ønsker om at projektet forankres og styrkes.

De interviewede aktører peger imidlertid sammenfattende på flg. væsentlige problemstillinger omkring forankringen:

- **Tovholderfunktionen skal forsætte, men hvordan**
- **Praktiske hjælpebehov i forbindelse med planlægning og afvikling af aktiviteter skal dækkes, men hvordan**
- **Økonomisk grundlag for aktivitetsudvalget skal etableres, men hvordan**
- **Alsidige aktivitetstilbud skal planlægges, men hvilke**
- **Brugernetværket skal udvides, men med hvem og hvordan**
- **Genside forventninger brugere og medarbejdere imellem skal afklares, men hvordan**

Flere af de forankringsrelaterede problemstillinger synes at være afledt af de overordnede dilemmaer (se afsnit 5).

Med de nedenfor beskrevne initiativer er det imidlertid mit synspunkt, at der seriøst er taget hånd om forankring af projektet. Det vil imidlertid vise sig, om det fortsat vil være muligt at fastholde den brugerstyrede indfaldsvinkel i en fremtidig forankring.

Projektet er i forankringsfasen så skrøbeligt, at det vil være særdeles følsom overfor dels udskiftninger af personer i aktivitetsudvalget og de tilknyttede medarbejdere dels de overordnede organisatoriske forandringer, som Solbakken netop har været og også fremover skal igennem.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at projektet har forstærket brugernes vi-følelse og engagement i brugerstyret planlægning og afvikling af aktiviteter. Og det er det, brugernetværket skal næres af:

Brugernetværket er kommet for at blive. Det er os, der arrangerer, det er os, der står for at planlægge nogen ting.	Jakob Simonsen, beboer
--	-------------------------------

Der er næppe heller tvivl om, at ledelsens opbakning har en stor betydning for projektets forankring:

”Når ledelsen ser projektet som relevant og til gavn for botilbudenes udvikling, så bliver det prioriteret – også økonomisk”	Henrik Udsen, afdelingsleder
---	-------------------------------------

9.1 Tiltag i forbindelse med forankring

Den formelle forankring af projektet er søgt etableret gennem

- a) Planlægning af aktiviteter indtil 1. oktober 2005
- b) Fællesmøde mellem aktivitetsudvalgets brugere, tovholder, konsulent, forstander, afdelingsledere, kontaktpersoner og repræsentanter fra UFCHandicap

I forlængelse af fællesmødet blev der udarbejdet nedenstående referat med konklusioner fra mødet samt et bilag med præcisering af rollefordelingen i forbindelse med brugernetværket fremover.

Der er efterfølgende nedsat en gruppe bestående af forstander, ny tovholder og kontaktpersoner. Ulla Sjøberg Jakobsen er fortsat leder af brugernetværket.

Referat af fællesmøde vedr. Brugernetværk d. 9. februar 2005

Konklusioner på baggrund af oplæg og drøftelse:

Brugernetværksprojektet tematiserer væsentlige problemstillinger omkring forholdet mellem

- a) Brugerstyring/omsorgssvigt
- b) Brugerstyring/medarbejderstyring
- c) Opfattelse af og prioritering af praktiske og pædagogiske opgaver omkring brugernes sociale netværk/fritidsliv

Medarbejdere

Med udgangspunkt i konkrete eksempler drøftedes:

- a) Medarbejdernes usikkerhed omkring deres rolle og ansvar generelt og særlig i forhold til de mest ressourcetsvage brugere
- b) Forholdet mellem på den ene side at have et aktivt og engageret medejerskab i projektet og på den anden side at kunne trække sig tilbage
- c) Succeskriterier for Brugernetværket, fx spørgsmål som
 - Er der mangel på succes, hvis der er behov for mere medarbejdersøtte?
 - hvis en aktivitet må aflyses?
 - hvis nogen drikker for meget?
- d) Kontaktpersonordningen, der ikke menes at have være tydelig nok og den gensidige kommunikationen med brugernetværket, der synes utilstrækkelig.

Brugere

Brugerne fremlagde flg:

- a) Alkoholproblematik har været drøftet på en Brugernetværksmøde. Brugerne betragter sig som unge med ønske om at feste og drikke alkohol, men er klar over at nogen er mere toneangivende end andre. Man vil derfor fremover gøre det klart for alle festerdeltagere, at "man er lige så god som alle andre, selvom man ikke drikker. Man er måske endda bedre, hvis man ikke behøver alkohol for at more sig". Brugernetværksgruppen har svært ved at se sig selv som "politibetjente" ved fester overfor dem der måske ikke kan tåle alkohol.
- b) Brugernetværket ønsker pædagogisk støtte til de brugere, der har behov for det.
- c) Brugernetværket har i særlig grad brug for praktisk hjælp både i forbindelse med planlægningsmøder og afvikling af aktiviteter
- d) Kommunikation mellem medarbejdere og brugere skal forbedres

På baggrund af ovennævnte udarbejdedes en skitse (se bilag) over roller og opgavefordeling omkring brugernetværket.

Forankringen af projektet vil tage afsæt i denne rolle og opgavefordeling samt projektrapporten, der ligger færdig i slutningen af marts 2005. Den konkrete forankringsproces tilrettelægges fra MED-udvalget, som også vil tage stilling til økonomien i projektet.

Ref./Lone Barsøe 22/02/05

Lone Barsøe
25. august 2005

Roller og opgavefordeling i Brugernetværket

